

SMJERNICE

za otvaranje ordinacija dentalne medicine
i dentalnih laboratorija

Poštovani članovi Komore,

u želji da vas pobliže upoznamo s propisima i svima vama olakšamo postupak otvaranja vaših privatnih praksi, zdravstvenih ustanova i trgovačkih društava, Hrvatska komora dentalne medicine izradila je SMJERNICE ZA OTVARANJE ORDINACIJA DENTALNE MEDICINE I DENTALNIH LABORATORIJA. U navedenim smjernicama ukazali smo vam na odredbe zakonskih i podzakonskih propisa, vaše obveze i vaša prava.

Uputili smo vas u tijek postupka osnivanja (otvaranja) ordinacija i laboratorija i pojasnili propisane standarde te normative za obavljanje dentalne medicine.

U dijelu radnih odnosa, upoznajemo vas s obvezom vođenja evidencije o radnicima i o radnom vremenu, propisima iz područja zaštite na radu, ugovornih odnosa, zaštite osobnih podataka, spomeničke rente, zbrinjavanja otpada, osiguranja od profesionalne odgovornosti te računovodstveno-poreznog aspekta i poslovanja dentalne djelatnosti.

Ukoliko imate bilo kakvih dodatnih pitanja slobodno se obratite stručnoj službi Komore.

SADRŽAJ

PRIVATNA PRAKSA – ORDINACIJA DENTALNE MEDICINE	4
PRIVATNA PRAKSA – DENTALNI LABORATORIJ	4
ŠTO TREBATE ZNATI	4
POSTUPAK OSNIVANJA (OTVARANJA) ORDINACIJE	5
POSTUPAK OSNIVANJA (OTVARANJA) LABORATORIJA	5
STANDARDI I NORMATIVI PROPISANI PRAVILNIKOM MINISTARSTVA ZDRAVSTVA	5
PRESTANAK PRAVA NA OBAVLJANJE PRIVATNE PRAKSE u ordinaciji i laboratoriju	6
AKO SE ŽELITE BAVITI DENTALNIM TURIZMOM	6
OSNIVANJE ZDRAVSTVENE USTANOVE	7
OSNIVANJE TRGOVAČKOG DRUŠTVA	7
RADNI ODNOSI I EVIDENCIJE O RADNICIMA	8
ZAŠTITA NA RADU	10
UGOVORNI ODNOSI	11
ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA	11
SPOMENIČKA RENTA	12
ZBRINJAVANJE OTPADA	12
OSIGURANJE OD PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI	14
RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKTI POSLOVANJA STOMATOLOŠKIH DJELATNOSTI	14
RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKT POSLOVANJA PRIVATNIH PRAKSI (ORDINACIJA)	14
RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKT POSLOVANJA DENTALNIH TROVAČKIH DRUŠTAVA	20
RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKT POSLOVANJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA	21
OBVEZA IZDAVANJA I ELEMENTI RAČUNA DOKTORA DENTALNE MEDICINE I DENTALNIH TEHNIČARA	22
OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI SA STAJALIŠTA PDV-a	23

PRIVATNA PRAKSA – ORDINACIJA DENTALNE MEDICINE

UVJETI koje mora imati doktor dentalne medicine (u daljnjem tekstu: doktor) – članak 47. stavak 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti:

- odgovarajuće obrazovanje zdravstvenog usmjerenja, a za specijalističke ordinacije i odgovarajuću specijalizaciju
- odobrenje za samostalan rad (komorsku licencu)
- radnu sposobnost za obavljanje privatne prakse
- potpunu poslovnu sposobnost
- ne biti pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela (kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta)
- da mu nije izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja zdravstvene djelatnosti, dok ta mjera traje
- da nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost (s danom početka obavljanja privatne prakse)
- raspolaže odgovarajućim propisanim prostorom
- raspolaže odgovarajućom propisanom medicinsko-tehničkom opremom
- pribavi mišljenje HZZO-a o opravdanosti osnivanja privatne prakse u mreži javnozdravstvene službe (ako želi zaključiti ugovor s HZZO-om)
- pribavi mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne prakse.

Državljeni drugih država članica EU mogu obavljati privatnu praksu uz naprijed navedene uvjete te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika, najmanje na razini koja je potrebna za nesmetanu i nužnu komunikaciju.

PRIVATNA PRAKSA – DENTALNI LABORATORIJ

UVJETI koje mora imati dentalni tehničar (u daljnjem tekstu: tehničar) – članak 47. stavka 1. i 49. stavka 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti

- odgovarajuće obrazovanje zdravstvenog usmjerenja
- odobrenje za samostalan rad (komorsku licencu)
- radnu sposobnost za obavljanje privatne prakse
- potpunu poslovnu sposobnost
- ne biti pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela (kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta)
- da mu nije izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja zdravstvene djelatnosti, dok ta mjera traje
- da nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost (s danom početka obavljanja privatne prakse)
- raspolaže odgovarajućim propisanim prostorom
- raspolaže odgovarajućom propisanom medicinsko-tehničkom opremom
- pribavi mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne prakse.

ŠTO TREBATE ZNATI:

- doktor i tehničar mogu imati samo jednu ordinaciju, odnosno laboratorij
- doktor i tehničar obavljaju poslove privatne prakse osobno
- doktor može osim ordinacije osnovati dentalni laboratorij za potrebe obavljanja privatne odgovarajući broj tehničara
- doktor može primiti u radni odnos samo jednog doktora iste struke, dok se navedeno ograničenje ne odnosi na tehničare
- u istoj ordinaciji i laboratoriju mogu obavljati privatnu praksu dva tima iste djelatnosti u smjenskom radu
- više doktora, odnosno tehničara koji obavljaju privatnu praksu osobno, mogu se udružiti u grupnu privatnu praksu
- doktor u ordinaciji koja je u mreži javne zdravstvene službe obavezan je prilikom određivanja plaće zdravstvenog radnika u timu usklađivati obračun plaća i ostala materijalna prava s odredbama Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

POSTUPAK OSNIVANJA (OTVARANJA) ORDINACIJE:

1/ zatražiti mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne prakse na obrascu koji se nalazi na web stranici Komore (www.hkdm.hr/images/hkdm_obrasci_dmd/Stari%20obrasci/Zahtjev%20za%20osnivanje%20privatne%20prakse.doc). Uz zahtjev je potrebno priložiti dokaz o raspolaganju prostorom (vlasnički list, ugovor o kupnji nekretnine, ugovor o zakupu itd.). Podnositelj zahtjeva mora imati uredno podmirenu članarinu;

2/ podnijeti zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje privatne prakse Ministarstvu zdravstva te priložiti:
- ugovor o radu ili izjavu o radu u timu člana/članova tima ovjerenu kod javnog bilježnika
- sve ostale dokaze o ispunjavanju uvjeta iz članka 47. stavka 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti;

3/ Povjerenstvo Ministarstva zdravstva, od kojih je jedan član predstavnik Komore obavlja očevid u ordinaciji i utvrđuje jesu li ispunjeni propisani standardi i normativi;

4/ Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje da su ispunjeni uvjeti za obavljanje privatne prakse u ordinaciji s obzirom na prostor, radnike i medicinsko-tehničku opremu te utvrđuje datum kojim će doktor započeti obavljati privatnu praksu;

5/ Ministarstvo zdravstva rješenje iz točke 4. donosi u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor;

6/ Doktor u svom nazivu ističe ime i prezime, adresu ordinacije, oznaku djelatnosti i radno vrijeme sukladno rješenju Ministarstva zdravstva;

POSTUPAK OSNIVANJA (OTVARANJA) LABORATORIJA:

1/ zatražiti mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne prakse na obrascu koji se nalazi na web stranici Komore (www.hkdm.hr/images/hkdm_obrasci_dmd/Stari%20obrasci/Zahtjev%20za%20osnivanje%20privatne%20prakse.doc). Uz zahtjev je potrebno priložiti dokaz o raspolaganju prostorom (vlasnički list, ugovor o kupnji nekretnine, ugovor o zakupu itd.). Podnositelj zahtjeva mora imati uredno podmirenu članarinu;

2/ podnijeti zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje privatne prakse Ministarstvu zdravstva te priložiti:
- dokaze o ispunjavanju uvjeta iz članka 47. stavka 1. i 49. stavka 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti;

3/ Povjerenstvo Ministarstva zdravstva, od kojih je jedan član predstavnik Komore obavlja očevid u laboratoriju i utvrđuje jesu li ispunjeni propisani standardi i normativi;

4/ Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje da su ispunjeni uvjeti za obavljanje privatne prakse u laboratoriju s obzirom na prostor, radnike i medicinsko-tehničku opremu te utvrđuje datum kojim će tehničar započeti obavljati privatnu praksu;

5/ Ministarstvo zdravstva rješenje iz točke 4. donosi u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor;

6/ Tehničar u svom nazivu ističe ime i prezime, adresu laboratorija, oznaku djelatnosti i radno vrijeme sukladno rješenju Ministarstva zdravstva.

STANDARDI I NORMATIVI PROPISANI PRAVILNIKOM MINISTARSTVA ZDRAVSTVA

Pravilnikom o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti („Narodne novine“ br. 52/20), koji je objavljen na web stranici Komore (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_72.html) propisani su uvjeti u pogledu:

- prostora
- radnika
- medicinsko-tehničke opreme.

Ukazujemo na najvažnije:

- minimalna visina prostora mora iznositi 260 cm
- vrata moraju bit najmanje svijetle širine od 90 cm, s time da je dozvoljeno odstupanje do 10% ovisno o namjeni prostorije, uz osiguranje mogućnosti nesmetanog prolaska osobama koje se služe pomoćnim sredstvima kretanja
- građevina mora imati osiguran pristup osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (isto se ne odnosi na laboratorij)
- prostorije pojedine djelatnosti moraju činiti funkcionalnu cjelinu.

Članak 14. Pravilnika propisuje uvjete za dentalne ordinacije (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_72.html):

- prostorije
- medicinsko-tehničku opremu
- .

Specijalističke ordinacije dentalne medicine nemaju propisane dodatne uvjete u pogledu prostora i opreme.

Člankom 22. Pravilnika propisani su uvjeti za dentalni laboratorij (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_72.html):

- prostorije
- oprema
- kadar.

PRESTANAK PRAVA NA OBAVLJANJE PRIVATNE PRAKSE u ordinaciji i laboratoriju:

- na zahtjev doktora, odnosno tehničara
- po sili zakona
- prestankom odobrenja za obavljanje privatne prakse u ordinaciji/laboratoriju.

Pravo na obavljanje privatne prakse po sili zakona prestaje:

- ako izgubi trajno radnu sposobnost za obavljanje poslova
- ako izgubi poslovnu sposobnost potpuno ili djelomično
- izgubi odobrenje za samostalan rad (licencu)
- zasnjuje radni odnos odnosno počne obavljati drugu samostalnu djelatnost
- izgubi pravo raspolaganja prostorom odnosno odgovarajućom medicinsko-tehničkom dokumentacijom
- bude pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora dulje od šest mjeseci ili je izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja zdravstvene djelatnosti
- bude pravomoćnom sudskom presudom osuđen na neko od kaznenih djela (protiv spolne slobode i spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta).

Doktori u mreži javne zdravstvene službe privatnu praksu mogu obavljati najduže do navršениh 68 godina života.

Zdravstveni radnici koji su u radnom odnosu u ustanovi čiji je osnivač Republika Hrvatska ili županija mogu:

- nastaviti raditi do navršениh 68 godina života uz prethodnu suglasnost poslodavca
- nastaviti raditi i nakon navršениh 68 godina života uz prethodnu suglasnost poslodavca i ministra zdravstva.

AKO SE ŽELITE BAVITI DENTALNIM TURIZMOM

Zdravstvene usluge u dentalnom turizmu mogu pružati ustanove, trgovačka društva i privatni doktori dentalne medicine, ali samo izvan kapaciteta ugovorenih s HZZO-om. Ministarstvo zdravstva će propisati normative i standarde za pružanje tih usluga, utvrditi tko ispunjava te uvjete i te osobe upisati u Upisnik, nakon čega se stječe pravo korištenja zaštićenog znaka zdravstvenog turizma.

Uz dentalne usluge, mogu se pružati i usluge u turizmu te obavljati ugostiteljska djelatnost.

OSNIVANJE ZDRAVSTVENE USTANOVE

Doktori mogu osnovati: ustanovu za zdravstvenu skrb za pružanje polivalentne dentalne skrbi i polikliniku za pružanje specijalističko-konzilijarne dentalne zaštite, uz napomenu da ustanovu za zdravstvenu skrb može osnovati samo osoba sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem zdravstvenog usmjerenja.

POSTUPAK OSNIVANJA:

1/ osnivač donosi akt o osnivanju (izjava ili ugovor), koji posebno sadrži:

- naziv, odnosno ime te sjedište odnosno prebivalište osnivača,
- naziv i sjedište zdravstvene ustanove,
- djelatnost zdravstvene ustanove,
- uvjete i način osiguranja prostora i opreme,
- odredbe o sredstvima koja su ustanovi potrebna za osnivanje i početak rada te načinu njihova pribavljanja ili osiguranja,
- prava i obveze osnivača u pogledu obavljanja djelatnosti zbog koje se zdravstvena ustanova osniva,
- tijela zdravstvene ustanove te odredbe o upravljanju zdravstvenom ustanovom i vođenju njezinih poslova,
- rok za donošenje statuta.

2/ osnivač ustanove obavezan je od Ministarstva zdravstva zatražiti ocjenu sukladnosti akta o osnivanju sa zakonskim odredbama. Zahtjevu je obavezan priložiti:

- dokaz o raspolaganju prostorom
- mišljenje o opravdanosti osnivanja zdravstvene ustanove u mreži javne zdravstvene službe koje daje HZZO i Hrvatska komora dentalne medicine (ukoliko će ustanova biti u sustavu javnog zdravstva). Obrazac zahtjeva nalazi se na web stranici Komore – www.hkdm.hr/images/hkdm_obraci_dmd/Stari%20obraci/Zahtjev%20za%20OSNIVANJE%20zdravstvene%20ustanove.doc
- mišljenje o opravdanosti osnivanja ustanove izvan mreže javne zdravstvene službe koje daje Hrvatska komora dentalne medicine. Obrazac zahtjeva nalazi se na web stranici Komore www.hkdm.hr/images/hkdm_obraci_dmd/Stari%20obraci/Zahtjev%20za%20OSNIVANJE%20zdravstvene%20ustanove.doc

3/ Ministarstvo zdravstva rješenjem utvrđuje je li akt o osnivanju ustanove sukladan zakonskim propisima. Protiv rješenja nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

4/ osnivač ustanove podnosi zahtjev za upis u sudski registar, temeljem čega ustanova stječe pravnu osobnost

5/ osnivač ustanove podnosi zahtjev Ministarstvu zdravstva za izlazak Povjerenstva, u čijem radu sudjeluje i predstavnik Komore, nakon čega Ministarstvo donosi rješenje da ustanova ispunjava normative i standarde u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme. Protiv rješenja nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Napomena: Osnivač ustanove koja se osniva u sklopu mreže javne zdravstvene službe, obavezan je u roku od šest mjeseci od donošenja rješenja Ministarstva kojim se utvrđuje da je akt o osnivanju sukladan zakonu, podnijeti zahtjev za donošenje rješenja Ministarstva da ustanova ispunjava normative i standarde.

OSNIVANJE TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Trgovačko društvo osniva se samo izvan mreže javne zdravstvene službe i mora zapošljavati zdravstvene radnike u radnom odnosu.

POSTUPAK OSNIVANJA:

1/ osnivač donosi akt o osnivanju (izjava ili ugovor), kojim se uređuju prava i obveze članova društva.

2/ osnivač društva obavezan je od Ministarstva zdravstva zatražiti ocjenu sukladnosti akta o osnivanju sa zakonskim odredbama. Zahtjevu je obavezan priložiti:

- dokaz o raspolaganju prostorom.

3/ Ministarstvo zdravstva rješenjem utvrđuje je li akt o osnivanju društva sukladan zakonskim propisima. Protiv rješenja nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

4/ osnivač društva podnosi zahtjev za upis u sudski registar, temeljem čega društvo stječe pravnu osobnost

5/ osnivač društva podnosi zahtjev Ministarstvu zdravstva za izlazak Povjerenstva, u čijem radu sudjeluje i predstavnik Komore, nakon čega Ministarstvo donosi rješenje da društvo ispunjava normative i standarde u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme. Protiv rješenja nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

RADNI ODNOSI I EVIDENCIJE O RADNICIMA

RADNI ODNOSI

Radni odnosi kod poslodavaca koji su doktori dentalne medicine u privatnoj praksi, dentalni tehničari u privatnoj praksi, ustanove za zdravstvenu skrb i trgovačka društva koja se osnivaju izvan mreže javne zdravstvene službe uređuju se kao i radni odnosi kod svih drugih poslodavaca u skladu s odredbama Zakona o radu (NN 93/14 do 64/23).

Radni odnos zasniva se ugovorom o radu. Ugovori o radu mogu biti:

- ugovor o radu na neodređeno vrijeme
- ugovor o radu na određeno vrijeme
- ugovor o dodatnom radu.

Ugovori o radu na neodređeno vrijeme i ugovori o radu na određeno vrijeme mogu biti s punim ili nepunim radnim vremenom, dok ugovor o dodatnom radu može biti sklopljen samo do osam sati tjedno.

Ugovor o radu mora biti sklopljen u pisanom obliku i mora sadržavati sljedeće podatke o:

1. strankama i njihovu osobnom identifikacijskom broju te prebivalištu, odnosno sjedištu
2. mjestu rada
3. nazivu radnog mjesta, odnosno naravi ili vrsti rada na koje se radnik zapošljava ili kratak popis ili opis poslova
4. datumu sklapanja ugovora o radu i datumu početka rada
5. tome sklapa li se ugovor na neodređeno ili na određeno vrijeme te o datumu prestanka ili očekivanom trajanju ugovora u slučaju ugovora o radu na određeno vrijeme
6. trajanju plaćenoga godišnjeg odmora na koji radnik ima pravo
7. postupku u slučaju otkazivanja ugovora o radu te o otkaznim rokovima kojih se mora pridržavati radnik, odnosno poslodavac
8. brutoplaći, uključujući brutoiznos osnovne odnosno ugovorene plaće, dodacima te ostalim primicima za obavljeni rad i razdobljima isplate tih i ostalih primitaka na temelju radnog odnosa na koja radnik ima pravo
9. trajanju radnog dana ili tjedna u satima
10. tome ugovara li se puno radno vrijeme ili nepuno radno vrijeme
11. pravu na obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje, ako ono postoji
12. trajanju i uvjetima probnog rada, ako je ugovoren.

Ugovor o radu na određeno vrijeme može se iznimno sklopiti, a sklapa se uglavnom iz dva razloga: radi zamjene radnika koji se nalazi na bolovanju, roditeljskom dopustu, ili radi povećanja opsega posla koje traje kraće vrijeme. Ugovor o radu na određeno vrijeme može se sklopiti u najdužem trajanju do tri godine, osim u slučaju zamjene radnika koja traje duže od tri godine. S istim radnikom smije se sklopiti najviše tri uzastopna ugovora na određeno vrijeme čije ukupno trajanje nije duže od tri godine.

Rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu zbog prirode posla u djelatnosti dentalne medicine u pravilu neće biti mogući.

Poslodavci u djelatnosti dentalne medicine koji zapošljavaju najmanje 20 radnika dužni su donijeti i objaviti pravilnik o radu.

Radnik po Zakonu o radu ima pravo na stanku od 30 minuta svakog radnog dana, dnevni odmor između dva radna dana, tjedni odmor i godišnji odmor. Godišnji odmor od najmanje četiri tjedna za svaku godinu stječe radnik nakon šest mjeseci neprekidnog rada.

Radnik ima pravo na plaćeni dopust od sedam radnih dana godišnje za važne osobne potrebe, pravo na neplaćeni dopust prema dogovoru s poslodavcem i pravo na odsutnost s posla jedan dan u kalendarskoj godini (nesretni slučaj i slično).

Radniku se može redovito otkazati ugovor o radu zbog poslovnih razloga (nedostatak posla), zbog osobnih razloga (nemogućnost daljnjeg obavljanja posla), zbog skrivljenog ponašanja (kršenje obveza, zakašnjanje na posao, nerad i sl.), kao i u slučaju da radnik nije zadovoljio na probnom radu.

Radniku se može i izvanredno otkazati ugovor o radu s trenutnim učinkom u slučaju osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa.

Za otkazivanje ugovora o radu potrebno je donijeti odluku o otkazu u pisanom obliku, koja mora biti obrazložena i koja se mora dostaviti radniku kojem se ugovor otkazuje.

EVIDENCIJE O RADNICIMA I O RADNOM VREMENU

Podatke o radnicima i podatke o radnom vremenu poslodavac je dužan voditi u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima (NN 73/17).

Evidencija o radnicima poslodavca sadrži najmanje sljedeće podatke:

- ime i prezime,
- osobni identifikacijski broj,
- spol,
- dan, mjesec i godinu rođenja,
- državljanstvo,
- prebivalište, odnosno boravište,
- dozvolu za boravak i rad ili potvrdu o prijavi rada, ako ih je strani radnik obavezan imati,
- stručno obrazovanje te posebne ispite i tečajeve koji su uvjet za obavljanje posla (uključujući licence, certifikate i slično),
- datum početka rada,
- mjesto rada, a ako ne postoji stalno ili glavno mjesto rada, napomenu da se rad obavlja na različitim mjestima,
- ugovoreno tjedno radno vrijeme, određeno puno radno vrijeme, odnosno propisano skraćeno radno vrijeme u satima,
- vrijeme mirovanja radnog odnosa, neplaćenog dopusta, roditeljskih i roditeljskih dopusta ili korištenja drugih prava u skladu s posebnim propisom,
- datum prestanka radnog odnosa,
- razlog prestanka radnog odnosa.

Evidencija o radnom vremenu sadrži najmanje sljedeće podatke:

- ime i prezime radnika,
- datum u mjesecu,
- početak rada,
- završetak rada,
- vrijeme i sate zastoja, prekida rada i slično do kojega je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran,
- ukupno dnevno radno vrijeme,
- sate terenskog rada,
- sate pripravnosti,

- vrijeme nenazočnosti na radu:

- sate korištenja odmora (dnevnog, tjednog i godišnjeg),
- neradne dane i blagdane utvrđene posebnim propisom,
- sate spriječenosti za rad zbog privremene nesposobnosti za rad,
- sate plaćenih dopusta,
- sate nenazočnosti u tijeku dnevnog rasporeda radnog vremena po zahtjevu radnika,
- sate nenazočnosti u tijeku dnevnog rasporeda radnog vremena u kojima radnik svojom krivnjom ne obavlja ugovorene poslove.

Osim naprijed navedenih podataka, poslodavac je dužan voditi i posebne podatke o radnom vremenu od kojih ovisi ostvarenje pojedinih prava iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom (sate rada noću, prekovremeni rad, smjenski rad, dvokratni rad, rad u dane blagdane ili neradnih dana utvrđenih posebnim propisom i slično).

Podatke o početku i završetku radnog vremena poslodavac je obavezan voditi samo ako je obveza vođenja tih podataka ugovorena kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, ugovorom o radu ili je uređena pravilnikom o radu.

Evidenciju o radnom vremenu poslodavac je obavezan voditi i za radnike koje mu je ustupila agencija za privremeno zapošljavanje, ako je ugovorom o ustupanju radnika preuzeo tu obvezu.

ZAŠTITA NA RADU

Zaštita na radu uređena je Zakonom o zaštiti na radu (NN 71/14 do 96/18).

Zakon o zaštiti na radu obvezuje sve poslodavce, a poslodavci su fizičke ili pravne osobe za koju radnik obavlja poslove, što znači da obveze koje propisuje Zakon o zaštiti na radu moraju provoditi doktori dentalne medicine u privatnoj praksi, dentalni tehničari u privatnoj praksi, ustanove za zdravstvenu skrb za pružanje polivalentne dentalne skrbi i poliklinike za pružanje specijalističko-konzilijarne dentalne zaštite, kao i trgovačka društva koja se osnivaju izvan mreže javne zdravstvene službe.

Svaki poslodavac je obavezan izraditi procjenu rizika koja može biti u pisanom ili elektroničkom obliku. Procjenu rizika poslodavcu može izraditi ovlaštena osoba. Popis pravnih i fizičkih osoba koje imaju ovlaštenja za poslove zaštite na radu nalazi se na mrežnoj stranici Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

Osim izrade procjene rizika poslodavac može ugovoriti obavljanje poslova zaštite na radu s ovlaštenom osobom, kada zbog objektivnih i opravdanih razloga ne može te poslove obavljati sam. Opravdano je očekivati da doktori dentalne medicine u privatnoj praksi, dentalni tehničari u privatnoj praksi, ustanove za zdravstvenu skrb i trgovačka društva koja se osnivaju izvan mreže javne zdravstvene službe ne mogu poslove zaštite na radu obavljati sami, tako da bi poslove zaštite na radu mogli povjeriti pravnoj ili fizičkoj osobi sa popisa navedenog na mrežnoj stranici Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

Ovlaštene pravne i fizičke osobe za obavljanje poslova zaštite na radu mogu za poslodavce iz djelatnosti dentalne medicine obavljati sljedeće poslove:

- izrada procjene rizika
- obavljanje poslova zaštite na radu
- osposobljavanje radnika za rad na siguran način
- ispitivanje radne opreme
- ispitivanje fiz. čimbenika i
- ispitivanje kem. čimbenika.

Odnosi između poslodavaca iz djelatnosti dentalne medicine i ovlaštene osobe uređuju se ugovorom. Na takav bi način poslodavci iz djelatnosti dentalne medicine ispunili sve obveze koje za njih proizlaze iz Zakona o zaštiti na radu.

UGOVORNI ODNOSI

Najčešći mogući ugovori odnosi koji se mogu javiti kod doktora dentalne medicine u privatnoj praksi, dentalnih tehničara u privatnoj praksi, ustanova za zdravstvenu skrb za pružanje polivalentne dentalne skrbi i poliklinika za pružanje specijalističko-konzilijarne dentalne zaštite, kao i trgovačkih društava koja se osnivaju izvan mreže javne zdravstvene službe svode se uglavnom na:

- ugovore o zakupu poslovnoga prostora i
- ugovore o obavljanju knjigovodstvenih usluga.

U slučaju da doktori dentalne medicine u privatnoj praksi i ostale fizičke i pravne osobe koje pružaju dentalne usluge ne raspolažu poslovnim prostorom u svom vlasništvu, bit će prisiljeni sklopiti ugovor o zakupu poslovnoga prostora.

Ugovor o zakupu poslovnoga prostora sklapa se u skladu sa Zakonom o zakupu i kupoprodaji poslovnoga prostora (Nar. novine br. 125/11 do 112/18).

Ugovor o zakupu poslovnoga prostora treba sadržavati:

1. ime i prezime ili naziv, adresu prebivališta ili sjedišta te osobni identifikacijski broj ugovornih strana,
2. podatke za identifikaciju poslovnog prostora koji se mogu nedvojbeno utvrditi (broj zemljišnoknjižne čestice i zemljišnoknjižnog uložka u koji je poslovni prostor upisan, površina poslovnog prostora, etaža na kojoj se poslovni prostor nalazi, pozicija na etaži, tlocrtni opis poslovnog prostora, kao i svi drugi potrebni podaci za nedvojbenu identifikaciju poslovnog prostora),
3. djelatnost koja će se obavljati u poslovnom prostoru,
4. odredbe o korištenju zajedničkih uređaja i prostorija,
5. rok predaje poslovnoga prostora zakupniku,
6. vrijeme na koje je ugovor sklopljen,
7. iznos mjesečne zakupnine,
8. pretpostavke i način izmjene zakupnine,
9. mjesto i vrijeme sklapanja ugovora.

Velika većina doktora dentalne medicine u privatnoj praksi i ostalih fizičkih i pravnih osoba koje pružaju dentalne usluge neće zapošljavati vlastitu radnu snagu za vođenje knjigovodstvenih poslova, već će te poslove povjeriti specijaliziranim knjigovodstvenim uredima. Osim knjigovodstvenih poslova, ti uredi obavljaju i poslove prijavljivanja i odjavljivanja radnika, vode evidencije radnog vremena, obračunavaju plaće i obavljaju i dosta drugih poslova za svoje komitente.

Sadržaj ugovora o obavljanju knjigovodstvenih usluga nije kao takav uređen važećim propisima, već se na tu vrstu ugovora primjenjuju odredbe o ugovoru o djelu iz Zakona o obveznim odnosima (Nar. novine, br. 35/05 do 155/23). Ugovor o djelu uređen je u čl. 590. do 619. Zakona o obveznim odnosima. Međutim, svaki knjigovodstveni ured ima svoje primjere ugovora pa se mogu koristiti njihovi predlošci.

ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

Zaštita osobnih podataka jedinstvena je za cijelo područje Europske unije uređena Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka), Službeni list Europske unije L 119 od 4.5.2016., pa se ista izravno primjenjuje i na teritoriju Republike Hrvatske. Osim Opće uredbe o zaštiti podataka, u vezi sa zaštitom osobnih podataka, u Hrvatskoj je na snazi Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (Nar. novine, br. 42/2018.), ali i dva zdravstvena zakona: Zakon o dentalnoj medicini i Zakon o zdravstvenoj zaštiti.

Opća uredba o zaštiti podataka štiti osobne podatke pojedinca (fizičke osobe) čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi. Ta se fizička osoba naziva ispitanik, dok se doktor dentalne medicine u privatnoj praksi i ostale fizičke i pravne osobe koje pružaju dentalne usluge nazivaju voditeljima obrade.

Prema Općoj uredbi o zaštiti podataka doktor dentalne medicine u privatnoj praksi i drugi pružatelji dentalnih usluga počinili bi povredu osobnih podataka ako bi neovlašteno otkrili ili omogućili pristup osobnim podacima svojih pacijenata. Treba napomenuti i to da su podaci koji se odnose na zdravlje kategorija osobnih podataka koji uživaju posebnu zaštitu (čl. 9. Opće uredbi o zaštiti podataka).

Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18 do 33/23) u članku 163. i Zakon o dentalnoj medicini (NN 121/03 do 46/21) u članku 27. određuju zdravstveno stanje pacijenta kao profesionalnu tajnu. Odredbe oba zakona određuju obvezu doktoru dentalne medicine da čuva kao profesionalnu tajnu sve što sazna o zdravstvenom stanju pacijenta. Profesionalnom tajnom smatraju se svi podaci koje doktor dentalne medicine sazna pri obavljanju svoje struke o pacijentu, njegovim osobnim, obiteljskim i socijalnim prilikama kao i podaci vezani uz otkrivanje i liječenje bolesti. Doktor dentalne medicine obavezan je na čuvanje profesionalne tajne o pacijentu i prema članovima obitelji pacijenta, čak i nakon njegove smrti. Doktor dentalne medicine obavezan je voditi računa o tome da profesionalnu tajnu čuvaju i druge osobe koje rade u njegovoj ordinaciji ili su na bilo koji drugi način saznale podatke o zdravstvenom stanju pacijenta, uključujući studente i učenike škola zdravstvenog usmjerenja.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti povredu čuvanja profesionalne tajne određuje kao težu povredu obveze iz radnog odnosa. Teža povreda obveze iz radnog odnosa može rezultirati izvanrednim otkazivanjem ugovora o radu zaposleniku.

Osim naprijed navedenih propisa koji se odnose na zaštitu osobnih podataka pacijenata i njihova zdravlja, Zakon o radu u članku 29. propisuje zaštitu osobnih podataka radnika zaposlenih kod doktora dentalne medicine i ostalih fizičkih i pravnih osoba koji pružaju usluge dentalne medicine. Te osobne podatke smiju prikupljati, obrađivati, koristiti i dostavljati trećim osobama samo poslodavci ili osobe koje su poslodavci za to opunomoćili. Među osobnim podacima koji se odnose na radnike posebno su osjetljivi podaci o ovrhama na plaći radnika, alimentacijama, zdravstvenom stanju radnika i slično.

SPOMENIČKA RENTA

Spomeničku rentu uređuje članak 114. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99 do 114/22).

Spomenička renta je iznos koji plaćaju fizičke i pravne osobe koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline. Budući da doktori dentalne medicine i dentalni tehničari, te pravne osobe koje obavljaju poslove pružanje dentalnih usluga obavljaju gospodarsku djelatnost, te ako u tako kategoriziranom prostoru imaju svoju ordinaciju, laboratorij ili poslovne prostorije obveznici su plaćanja spomeničke rente. Taj se iznos plaća u svrhu investiranja i obnove kulturne baštine kako bi se ona trajno očuvala i zaštitila.

Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina. Iznos spomeničke rente određuje se prema korisnoj površini poslovnih prostora.

Spomenička renta iznosi od 0,13 EUR do 0,53 EUR po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Kako bi se spomenička renta mogla utvrditi obveznici moraju dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva do 31.3. za godinu za koju se renta utvrđuje. Isto će upravno tijelo donijeti rješenje o utvrđivanju spomeničke rente koje je potrebno platiti u roku od 15 dana od dostave rješenja.

Ako u tijeku kalendarske godine obveznik počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost.

ZBRINJAVANJE OTPADA

Gospodarenje medicinskim otpadom propisuju Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21; dalje u tekstu „Zakon“) i Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom (NN 50/15 do 84/21; dalje u tekstu „Pravilnik“). Pravilnik definira medicinski otpad kao otpad koji nastaje prilikom pružanja njege, zaštite i očuvanja zdravlja ljudi i/ili životinja, istraživačkih djelatnosti i pružanja različitih usluga kod kojih se dolazi u kontakt s krvlju i/ili izlučevinama ljudi i/ili životinja. Gospodarenje medicinskim otpadom u smislu navedenog Pravilnika

podrazumijeva djelatnosti sakupljanja i prijevoza te postupke obrade medicinskog otpada, uključujući nadzor nad tim djelatnostima i postupcima te nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon obrade medicinskog otpada kao i radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik.

Proizvođači medicinskog otpada koji se smatraju velikim izvorom medicinskog otpada (proizvođač medicinskog otpada koji godišnje proizvodi 200 ili više kg opasnog medicinskog otpada na jednoj lokaciji godišnje) dužni su imenovati odgovornu osobu za gospodarenje medicinskim otpadom, dok je kod onih koji se smatraju malim izvorom medicinskog otpada odgovorna osoba čelnik izvora.

Proizvođač medicinskog otpada dužan je na mjestu nastanka osigurati gospodarenje medicinskim otpadom u skladu sa Zakonom i Pravilnikom pod posebnim uvjetima u pogledu odvojenog sakupljanja, vođenja evidencije, spremanja u odgovarajuće spremnike i privremenog skladištenja.

Ukazujemo na najvažnije uvjete:

- Medicinski otpad se mora skladištiti zaključano, natkriveno, na način koji onemogućuje dotok oborinskih voda i odvojeno od osnovne djelatnosti
- Karakteristike prostora skladišta (osvijetljenost, ventilacija, nedostupnost životinjama...) su točno propisane Pravilnikom u članku 8. stavku 2.
- Skladištenje zaraznog otpada je dozvoljeno najdulje na 15 dana na temperaturi do 8°C, odnosno 8 dana na temperaturi između 8°C i 15°C. Ukoliko to nije moguće proizvođač je dužan takav otpad predati na obradu u roku od 24 h na temperaturama višim od 20 °C, 72 h ako je temperatura okoliša između 15 i 20 °C
- Mali izvor medicinskog otpada nije obavezan imati skladište otpada na mjestu nastanka, ali je dužan opasan otpad sakupljati u odgovarajuće spremnike, a zarazni držati na temperaturi do 8°C te ga obraditi na propisani način ili ga predati na obradu ovlaštenoj osobi u roku od 30 dana

Predaja i obrada medicinskog otpada:

- Medicinski otpad se predaje ovlaštenoj osobi ili ga se isporučuje na obradu van Republike Hrvatske
- Obrada medicinskog otpada se može vršiti i samostalno, ali samo uz posjedovanje odgovarajuće opreme i uz dozvolu za gospodarenje otpadom prema Zakonu
- Otpad je moguće i samostalno sterilizirati u skladu s internim protokolom uz vođenje evidencije, za što nije potrebna dozvola za gospodarenje otpadom

Pakiranje medicinskog otpada:

- Opasan medicinski otpad sakuplja se u spremnicima koji moraju biti otporni na sadržaj spremnika te moraju dobro podnositi uobičajene uvjete postupanja i prijevoza
- Zarazni medicinski otpad sakuplja se u hermetički zatvorenim spremnicima otpornim na sadržaj spremnika te se s njima postupa na način koji sprečava izravan kontakt zaraznog otpada s ugroženim osobama
- Oštri predmeti sakupljaju se i obrađuju odvojeno od svog ostalog otpada, na način propisan za zarazni medicinski otpad i uz mjere prevencije ozljeda i zaraze izloženih osoba
- Spremnici za sav ostali otpad ne moraju udovoljavati gore navedenim uvjetima
- Spremnici moraju biti označeni s osnovnim informacijama o proizvođaču (naziv ustanove, odjela, ključni broj, vrsta otpada, datum predaje ovlaštenoj osobi...)

Prijevoz medicinskog otpada

- U slučaju prijevoza opasnog medicinskog otpada spremnici moraju biti označeni sukladno propisima o prijevozu opasnih tvari, a za zarazni medicinski otpad i označeni sukladno propisu kojim se uređuje zaštita od rizika zbog izloženosti biološkim agensima.
- Zarazni medicinski otpad mora se sakupljati i prevoziti u vozilima u kojima temperatura ne prelazi +15 °C i na način koji sprečava izravan kontakt ugroženih osoba s otpadom te se tijekom isporuke ne smije premještati u druge spremnike niti naknadno razvrstavati.
- Ako ovlaštena osoba za skupljanje medicinskog otpada nije istovremeno ovlaštena za obradu, mora isti predati ovlaštenoj osobi za obradu medicinskog otpada ili ga isporučiti na obradu izvan Republike Hrvatske u kojem slučaju spremnici moraju biti označeni skladu s međunarodnim sporazumima.

Obrada medicinskog otpada

- Obrada zaraznog medicinskog otpada obavlja se fizikalnim postupcima suhe ili parne sterilizacije, a u nedostatku uređaja mogu se primijeniti drugi postupci kojima se postiže uklanjanje mikroorganizama.
- Najmanje šest puta godišnje mora se napraviti analiza kojom se utvrđuje jesu li iz obrađenog medicinskog otpada uklonjeni mikroorganizmi, što Inspekcija zaštite okoliša provjerava najmanje dva puta godišnje kroz nenajavljene nadzore.
- Zbrinjavanje farmaceutskog, citotoksičnog i citostatskog te kemijskog i sličnog opasnog medicinskog otpada, obavlja se u postrojenju ovlaštenom za zbrinjavanje opasnog otpada postupkom spaljivanja.

Zbrinjavanje patološkog otpada

- Patološki otpad mora se u zdravstvenoj ustanovi koja je proizvođač tog otpada skladištiti u ledenici, u nepropusnim vrećama.
- Prijevoz patološkog otpada obavlja se sukladno posebnom propisu kojim se regulira prijevoz pokojnika. Prijevoznik patološkog otpada mora biti upisan u očevidnik prijevoznika otpada sukladno posebnom propisu o gospodarenju otpadom.
- Zabranjeno je skladištenje patološkog otpada izvan zdravstvene ustanove, groblja ili krematorija.
- Zbrinjavanje patološkog otpada mora se provoditi pod posebnim uvjetima spaljivanjem u krematorijima ili zakapanjem u groblja.

OSIGURANJE OD PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI

Osiguranje od profesionalne odgovornosti uređuje Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18 do 33/23). Zakon u članku 155. stavku 4. obvezuje poslodavca da sve zdravstvene radnike koji neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu osigura od štete koja bi mogla nastati u provođenju zdravstvene zaštite. Zakon ne predviđa kakvo osiguranje od profesionalne odgovornosti bi poslodavac trebao ugovoriti, odnosno do kojeg iznosa je dužan osigurati svoje radnike. Također, Zakon trenutno ne predviđa prekršajnu odgovornost za poslodavca koji ne postupi u skladu s ovom zakonskom obvezom.

Poslodavac za svoje zaposlenike ugovara police osiguranja s osiguravajućim društvima. Ugovore o osiguranju uređuje Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05 do 155/23) od članka 921. nadalje.

Sklapanjem ugovora o osiguranju štiti se poslodavac i zdravstveni djelatnici zbog nastale pravno priznate štete na osobama koja je posljedica postupanja zdravstvenoga osoblja za koje osiguranik odgovara u vezi sa zdravstvenom zaštitom pacijenata. Prema Zakonu, za štetu nastalu osiguranim slučajem odgovarat će osiguratelj. Osiguratelj također snosi, u granicama iznosa osiguranja, troškove spora i druge opravdane troškove radi utvrđivanja osiguranikove odgovornosti. U slučaju osiguranja od odgovornosti oštećena osoba može zahtijevati neposredno od osiguratelja naknadu štete koju je pretrpjela događajem za koji odgovara osiguranik, ali najviše do iznosa osigurateljeve obveze.

RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKTI POSLOVANJA STOMATOLOŠKIH DJELATNOSTI

Stomatološka djelatnost može se obavljati u:

1. privatnoj praksi (ordinaciji),
2. zdravstvenoj ustanovi i
3. trgovačkom društvu

RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKT POSLOVANJA PRIVATNIH PRAKSI (ORDINACIJA)

Prijava u registar poreznih obveznika

Nakon dobivena rješenja Ministarstva zdravstva za obavljanje zdravstvene djelatnosti, a radi osiguranja podataka potrebnih za utvrđivanje poreza te uređivanja statusa u obveznim osiguranjima, doktori dentalne

medicine i dentalni tehničari obvezni su nadležnoj Poreznoj upravi ispostavi prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu:

- prijaviti početak obavljanja djelatnosti slobodnog zanimanja podnošenjem prijave za upis u registar obveznika poreza na dohodak na Obrascu RPO u roku od 8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti odnosno početka ostvarivanja primitka i
- predati prijavu za upis u registar obveznika doprinosa na Obrascu ROD-DOP također u roku od 8 dana od početka obavljanja djelatnosti, a radi uređenja statusa u obveznim osiguranjima u Republici Hrvatskoj.

Utvrđivanje dohotka putem poslovnih knjiga

Samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika koju u okviru privatne prakse obavljaju doktori dentalne medicine i dentalni tehničari, sa stajališta poreza na dohodak ubraja se u djelatnost slobodnih zanimanja. Porezni obveznici koji stomatološku djelatnost obavljaju u privatnoj praksi, prema Zakonu i Pravilniku o porezu na dohodak trebaju utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija, i to prema načelu blagajne na Obrascu DOH. Dohodak se utvrđuje kao razlika poslovnih primitaka i poslovno opravdanih izdataka nastalih u poreznom razdoblju sukladno člancima 30. do 35. Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16 – 114/23).

Poslovne knjige i evidencije, prema čl. 34. st. 2. Zakona, u kojima obveznici poreza na dohodak koji obavljaju stomatološku djelatnost u privatnoj praksi trebaju evidentirati poslovne primitke i izdatke te prema tome i utvrditi dohodak su:

- Knjiga primitaka i izdataka (Obrazac KPI)
- Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI)
- Evidencija o tražbinama i obvezama (Obrazac TO)
- Knjiga prometa (Obrazac KPR).

Sa stajališta propisa o PDV-u, usluge koje obavljaju doktori dentalne medicine i dentalni tehničari u okviru privatne prakse oslobođene su od plaćanja PDV-a. Međutim, privatna praksa može uz oslobođene obavljati i oporezive isporuke (davati u zakup poslovne prostore, obavljati estetske usluge koje nisu povezane sa zdravljem i sl.). U tom slučaju privatna praksa mora ući u sustav PDV-a za oporezive usluge po sili zakona kada u tijeku godine pređe prag isporuke od 40.000,00 eura, a može ući u sustav PDV-a za oporezive isporuke i dobrovoljno (na vlastiti zahtjev) iako su ostvarene oporezive isporuke ispod zakonom propisanog praga od 40.000,00 eura, ako postoji interes.

Kad privatna praksa zbog gore navedenih razloga uđe u sustav PDV-a, treba početi voditi i poslovne knjige i evidencije sukladno propisima o PDV-u, a to su:

- Knjiga ulaznih računa -U-RA
- Knjiga izlaznih računa - I-RA
- Ostale evidencije - o stjecanju dobara i usluga unutar EU-a, iz trećih zemalja, za tuzemni prijenos porezne obveze.

Stomatološka djelatnost u privatnoj praksi evidentira primitke i izdatke prema načelu blagajne, što znači da se primitci i izdatci od poslovnih događaja utvrđuju tek nakon primljenih uplata i obavljenih isplata u skladu s čl. 11. st. 3. Zakona o porezu na dohodak. Kada priljevi i odljevi nisu obavljani u novcu nego u drugim dobrima, treba ih utvrđivati i evidentirati kao primitke i izdatke u naravi. Prema čl. 11. i 32. Zakona te čl. 11. i 35. Pravilnika o porezu na dohodak (NN 10/17 – 143/23) kao poslovni izdatci mogu se priznati samo oni izdatci o kojima postoje uredne isprave i koji su izravno vezani za ostvarivanje primitaka.

Plaćanje spomeničke rente

Obveza plaćanja spomeničke rente proizlazi iz Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99– 114/22). Spomeničke rente plaća se po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora.

Uplaćene svote tijekom godine knjiže se u izdatke, a zajedno s Obrascem DOH potrebno je predati konačni obračun spomeničke rente na Obrascu SR.

Prijava poreza na dohodak

Samostalne djelatnosti zdravstvenih djelatnika, dohodak utvrđuju prema čl. 30. – 35. Zakona o porezu na dohodak, odnosno kao razliku između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka evidentiranih u poslovnim knjigama.

Samostalne stomatološke djelatnosti koje djelatnost obavljaju u privatnoj praksi trebaju predati nadležnoj ispostavi PU sljedeće obračune:

- prijavu poreza na dohodak za ostvareni dohodak na Obrascu DOH (do kraja veljače za prethodnu godinu)
- popis dugotrajne imovine na Obrascu DI
- obračun spomeničke rente

Prema čl. 50. Zakona i čl. 60. Pravilnika, prijava poreza na dohodak predaje se na propisanom Obrascu DOH nadležnoj ispostavi Porezne uprave koja je mjesno nadležna prema mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta poreznog obveznika najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu.

Dohodak od najma ili zakupa i prag za ulazak u sustav PDV-a

Doktori dentalne medicine i dentalni tehničari koji djelatnost obavljaju u privatnoj praksi kao obveznici poreza na dohodak, ako obavljaju samo stomatološku djelatnost ne mogu ući u sustav PDV-a.

Međutim kada uz stomatološku djelatnost (privatna praksa) koja je oslobođena PDV-a po čl. 39. st. 1. t. e) Zakona o PDV-u, ostvaruje i dohodak od imovine davanjem u najam ili zakup nekretnine (npr. daje u zakup poslovni prostor), mora voditi računa o pragu za ulazak za sustav PDV-a po sili zakona.

Prag za ulazak u sustav PDV-a iznosi 40.000,00 eura. Prelazak propisanog praga osim obaveznog ulaska u sustav PDV-a onemogućava i daljnje plaćanje poreza na dohodak od imovine paušalno prema Rješenju porezne uprave. Nakon što pređe prag, privatna praksa i primitke od zakupa mora iskazivati u poslovnim knjigama.

Poslovni prostori mogu se dati u zakup/najam poreznom obvezniku za:

- poslovne svrhe i
- stambene potrebe

U prag isporuka za obvezan ulazak u sustav PDV-a ulazi zakup prostora za poslovne svrhe, najam stana radi povremenog boravka turista u turističke svrhe, najam zajedničkih garaža i sl.. U prag isporuke ne ulaze prihodi od najma za stambene potrebe kako je navedeno u čl. 73. Pravilnika o PDV-u (NN 79/13 – 1/24). Iznajmljivanje namještenih i nenamještenih soba i stambenih prostorija pravnoj osobi ne smatra se najmom u svrhe stanovanja i nije oslobođeno od plaćanja PDV-a, što znači da se ubraja u prag isporuka.

Kada porezni obveznik (privatna praksa) koja inače obavlja oslobođene isporuke po čl. 39. st. 1. t. e) Zakona o PDV-u, iznajmi svoju privatnu imovinu – nekretninu, odnosno poslovni prostor, i ostvari dohodak od najma u svoti većoj od 40.000,00 €, treba voditi računa o obvezama sa stajališta dohotka i PDV-a.

Ukupna svota dohotka koju je pod istim OIB-om ostvarila fizička osoba (primitak od stomatološke djelatnosti i primitak od najma) mora se evidentirati u Knjizi primitaka i izdataka. Za primitak od najma iznad 40.000,00 eura privatna praksa po sili zakona mora ući u registar PDV-a..

Primitak od zakupa poslovnog prostora u poslovne svrhe iznad 40.000,00 eura

Kad privatna praksa u tijeku godine ostvari primitak od zakupa u poslovne svrhe iznad 40.000,00 eura, mora postupiti na sljedeći način:

- porez na dohodak od imovine (zakupa) prestaje, odnosno više ne može plaćati paušalno po rješenju Porezne uprave
- primitke od zakupa mora evidentirati u poslovnim knjigama i
- mora ući u sustav PDV-a.

Ulazak privatne prakse u registar obveznika PDV-a znači da na usluge zakupa za poslovne svrhe treba obračunati PDV po stopi od 25 %, s time da ima pravo na pretporez iz ulaznih računa koji se odnose na nekretninu koja se iznajmljuje.

Sa stajališta dohotka to dalje znači da fizička osoba (privatna praksa) primitke od zakupa treba početi evidentirati u poslovnim knjigama, odnosno u Obrascu KPI (Knjiga primitaka i izdataka).

Privatna praksa, sve dok tijekom godine temeljem zakupa poslovnog prostora ne prijeđe prag isporuke od 40.000,00 €, može plaćati porez na dohodak od imovine u paušalnoj svoti na temelju rješenja Porezne uprave. U tom slučaju u godišnju poreznu prijavu za stomatološku djelatnost, prema čl. 49. Zakona o porezu na dohodak, ne treba uključiti dohodak od najma iz čl. 56. – 59. Zakona jer je riječ o „konačno oporezivom dohotku“ od zakupa pokretnina i nekretnina za koje je Porezna uprava izdala rješenje, uz priznavanje paušalnih izdataka u visini od 30 %, i plaćanje poreza po stopi od 12 % na utvrđenu poreznu osnovicu kao konačni porez.

Primitak od najma prostora za stambene potrebe iznad 40.000,00 eura

Kad privatna praksa u tijeku godine ostvari primitak od najma prostora za stambene potrebe iznad 40.000,00 eura, iako ne mora ući u sustav PDV-a jer su isporuke za potrebe stanovanja (najam stana za trajni boravak) oslobođene PDV-a, ipak mora postupiti na slijedeći način:

- porez na dohodak od imovine (najma) prestaje (više ne može plaćati paušalno po rješenju Porezne uprave) i
- primitke od najma mora evidentirati u poslovnim knjigama.

Najam stambenih prostorija i dijelova stana u svrhu stanovanja oslobođen je plaćanja PDV-a prema čl. 40. st. 1. t. l) Zakona o PDV-u, međutim, s motrišta dohotka, treba utvrđivati dohodak vođenjem poslovnih knjiga – Obrazac KPI kada dohodak od najma za stambene potrebe prijeđe prag od 40.000,00 eura.

Utvrđivanje predujmova poreza na dohodak

Prema odredbi čl. 37. st. 4. Zakona i 50. st. 1. Pravilnika o porezu na dohodak, porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost, ne plaćaju predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti sve do podnošenja prve porezne prijave.

Podnošenjem godišnje porezne prijave utvrđuje se porezna obveza za porezno razdoblje navedeno u prijavi poreza na dohodak (Obrazac DOH), kao i obveza plaćanja mjesečnog predujma poreza na dohodak za sljedeće porezno razdoblje.

Mjesečni se predujam, prema čl. 37. st. 5. Zakona, utvrđuje i plaća na temelju podataka u podnesenoj godišnjoj prijavi poreza na dohodak. Poreznim obveznicima koji utvrđuju dohodak od samostalne djelatnosti na temelju poslovnih knjiga Porezna uprava više ne izdaje rješenje o predujmu poreza na dohodak, pa se mjesečni predujam utvrđuje i plaća na temelju podatka iz podnesene godišnje prijave poreza na dohodak (čl. 37. st. 1. Zakona). Prema čl. 37. st. 2. Zakona i 50. Pravilnika, tako utvrđeni predujmovi vrijede sve do podnošenja nove porezne prijave za sljedeće porezno razdoblje, pod uvjetom da tijekom poreznog razdoblja ne dođe do izmjene visine predujma, po službenoj dužnosti ili na temelju pisanog zahtjeva poreznog obveznika. Naime, prema čl. 37. st. 3. Zakona, Porezna uprava može na zahtjev poreznog obveznika izmijeniti visinu predujma i odrediti novu svotu predujma.

Predujmovi poreza na dohodak plaćaju se mjesečno do zadnjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Ako porezni obveznik u godišnjoj poreznoj prijavi uz dohodak od samostalne djelatnosti iskaže i dohodak iz ostalih izvora (npr. najma i zakupa), predujam poreza na dohodak za iduće razdoblje utvrđuje se samo od porezne obveze proizišle od obavljanja samostalne djelatnosti.

Obračun doprinosa za osobe koje samostalnu djelatnost obavljaju kao jedino zanimanje

Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost kao svoje jedino i glavno zanimanje obvezni su obračunati i platiti doprinose za svoje osobno osiguranje prema mjesečnim osnovicama. Svote mjesečnih osnovica za osobno osiguranje umnožak su svota prosječne plaće koju objavljuje Državni zavod za statistiku i zakonom propisanih koeficijenata – prema osnovama obveznih osiguranja. Mjesečne osnovice objavljuju se u Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja (NN 150/23).

Više informacija putem poveznice na Naredbu o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_12_150_2163.html

Prema navedenim osnovicama plaćaju se doprinosi prema sljedećim stopama:

- mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (15 %)
- mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (5 %)
- zdravstveno osiguranje (16,5 %).

Svote plaćenih doprinosa, prema načelu blagajne, porezni obveznici fizičke osobe (privatne prakse) iskazuju u obrascu Knjiga primitaka i izdataka kao poslovno priznati izdatak. O vrsti i svoti obveze doprinosa, osnovici prema kojoj su obvezni obračunati doprinos te razdoblju na koje se odnosi obveza, porezni obveznici trebaju mjesečno sastavljati izvješće na Obrascu JOPPD i dostavljati ga Poreznoj upravi. Rok dospijeća obveze doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec proveden u osiguranju.

Vođenje poslovnih knjiga – privatna praksa

Porezni obveznik fizička osoba (privatna praksa) vodi poslovne knjige u skladu s odredbama Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak.

Samostalnu stomatološku djelatnost (privatnu praksu), uz Zakon o porezu na dohodak i Pravilnik o porezu na dohodak, reguliraju i drugi propisi:

- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13 – 114/23)
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (NN 79/13 – 43/23)
- Opći porezni zakon (NN 115/16 – 114/22)
- Pravilnik o provedbi Općeg poreznog zakona (NN 45/19 – 156/22)
- Zakon o porezu na dobit (NN 177/04 – 114/23)
- Pravilnik o porezu na dobit (NN 95/05 - 156/23)
- Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (NN 109/07 – 14/14)
- Pravilnik o sadržaju evidencije državne potpore za obrazovanje i izobrazbu (NN 12/08 i 13/09)
- Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 133/12 – 114/23)
- Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 146/12 – 1/24) itd.

Do kraja veljače, zajedno s prijavom poreza na dohodak (Obrazac DOH), privatna praksa u sustavu poreza na dohodak treba Poreznoj upravi predati Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI), i druge priloge kao što je obračun spomeničke rente (Obrazac SR).

Kada privatna praksa ostvari ukupni primitak veći od 1 mil. eura temeljem zakona ulazi u sustav poreza na dobit. Privatna praksa u sustavu poreza na dobit, sastavlja financijske izvještaje kao i trgovačka društva.

Godišnji popis (inventura)

Svi poduzetnici, a tako i samostalne djelatnosti (privatne prakse), provode godišnji popis krajem poslovne godine. Osim što je inventura obvezna, to je ujedno i jedna od bitnih pripremnih radnji pri izradi godišnjeg obračuna samostalne djelatnosti radi utvrđivanja stvarnog stanja imovine u odnosu na stanje iskazano u poslovnim knjigama. Iskazane razlike mogu bitno utjecati na dohodak fizičkih osoba neovisno o tome je li riječ o zalihama robe ili dugotrajnoj imovini.

Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje izdataka otpisa (amortizacije) dugotrajne imovine. Dugotrajna se imovina i nakon što je u cijelosti otpisana zadržava u popisu dugotrajne imovine do trenutka prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja.

U popis dugotrajne imovine unose se stvari i prava, ako su njihove nabavne cijene, odnosno troškovi proizvodnje (nabavna vrijednost) veći od 665,00 eura i ako je njihov vijek trajanja dulji od godinu dana. Prava ulaze u popis dugotrajne imovine samo ako je kod njihove nabave plaćena naknada.

Nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine, koja su unesena u popis dugotrajne imovine, otpisuje se u skladu s propisima kojima se uređuje porez na dobit. Ako se dobro dugotrajne imovine zbog dotrajalosti ili uništenja više ne može koristiti ili ako se proda, izuzme ili na drugi način otuđi, tada se njegova knjigovodstvena vrijednost otpisuje u cijelosti.

Provedba godišnjeg popisa – inventure obvezuje slobodna zanimanja koja vode poslovne knjige i utvrđuju dohodak kao razliku između poslovnih primitaka i porezno priznatih izdataka u skladu s odredbama Zakona i Pravilnika. Godišnji popis – inventura proizlazi iz čl. 66. st. 14. Općeg poreznog zakona gdje se navodi da porezni obveznik na početku poslovanja mora popisati svu imovinu i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti kao i krajem svake poslovne godine kao godišnji popis.

Popisuje se dugotrajna imovina, sitan inventar i zalihe te ostala dobra na korištenju u privatnoj praksi (tuđa ambalaža, dugotrajna imovina u najmu – operativni leasing oprema nabavljena na financijski leasing i dr.), te kontroliraju jesu li ispravno provedena sva knjiženja u poslovnim knjigama. Razlike utvrđene na temelju provedene inventure treba evidentirati u poslovnim knjigama. To je ujedno i priprema radnja za izradu godišnjeg obračuna fizičkih osoba na Obrascu DOH.

Paušalno plaćanje poreza na dohodak

Neke samostalne djelatnosti mogu izabrati paušalno plaćanje poreza na dohodak ako nisu upisane u registar obveznika PDV-a te ako im ukupni godišnji primitci po osnovi te djelatnosti u poreznom razdoblju ne prelaze svotu od 40.000,00 €. Međutim, doktori dentalne medicine i dentalni tehničari, ne mogu primjenjivati odredbe o

paušalnom plaćanju poreza, zbog toga što se fizičke osobe koje obavljaju samostalne profesionalne djelatnosti prema rješenju nadležnih ministarstava kao što su zdravstveni djelatnici, ne smatraju obrtničkim djelatnostima, pa se na njih ne odnosi mogućnost paušalnog plaćanja poreza na dohodak.

Kako doktori dentalne medicine i dentalni tehničari koji djelatnost obavljaju u privatnoj praksi, ne mogu primjenjivati odredbe o paušalnom plaćanju poreza, obvezni su za svoje poslovanje voditi poslovne knjige te najkasnije do 28. veljače tekuće za prethodnu godinu podnijeti nadležnoj ispostavi PU godišnju poreznu prijavu na Obrascu DOH.

Samostalna djelatnost u sustavu poreza na dobit

U skladu s čl. 2. st. 4. Zakona o porezu na dobit, kada bi porezni obveznik fizička osoba (privatna praksa) kao obveznik poreza na dohodak, u tekućoj godini ostvario ukupni primitak veći od 1.000.000,00 €, obvezan je od prvog dana sljedeće godine umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit. Pisanu izjavu o ostvarenom primitku u tekućoj godini podnosi Poreznoj upravi najkasnije do 15. siječnja iduće godine.

To znači da fizičke osobe koje obavljaju zdravstvenu djelatnost kao samostalno profesionalno zanimanje (privatna praksa), utvrđuju poreznu osnovicu na temelju razlike između primitaka i izdataka iskazanim u poslovnim knjigama propisanim Zakonom o porezu na dohodak sve dok ne ostvare ukupni primitak veći od 1.000.000,00 eura.

Kada navedene osobe u Knjizi primitaka i izdataka imaju evidentirane iznose od 1.000.000,00 € i većoj od te svote (bez PDV-a), obvezni su od 1. siječnja iduće godine umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

Tu promjenu načina oporezivanja od 1. siječnja iduće godine mogu učiniti svi porezni obveznici poreza na dohodak i prema vlastitoj odluci bez obzira na svotu ostvarenih primitaka u tekućoj godini.

Fizičke osobe obveznici poreza na dobit, prijavu poreza na dobit za porezno razdoblje trebaju predati Poreznoj upravi najkasnije četiri mjeseca nakon isteka razdoblja za koje se utvrđuje porez na dobit.

Na ostvareni ukupni prihod do 1.000.000,00 €, porez na dobit plaća se po stopi od 10 % a na ostvareni ukupni prihod jednak ili veći od 1.000.000,00 € porez na dobit plaća se po stopi od 18 %.

Obvezu poreza na dobit (iz Obrasca PD) treba platiti najkasnije na zadnji dan propisanog roka za podnošenje porezne prijave (30. travnja).

Fizičke osobe koje stomatološku djelatnost obavljaju u privatnoj praksi mogu postati obveznici poreza na dobit:

- dobrovoljno i imaju rješenje Porezne uprave da su obveznik poreza na dobit na temelju podnesenoga vlastitog zahtjeva (pisane izjave) da će umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit i voditi poslovne knjige prema odredbama Zakona o računovodstvu. Izjavu je trebalo dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave do kraja tekuće godine za iduću kalendarsku godinu

- po „sili zakona“ prema čl. 2. st. 4. Zakona o porezu na dobit ako su u prethodnom poreznom razdoblju ostvarile ukupni primitak veći od 1.000.000,00 eura. Podatak o tome vidljiv je iz Knjige primitaka i izdataka. O prelasku u sustav poreza na dobit porezni obveznik fizička osoba trebao je pisano izvijestiti nadležnu ispostavu Porezne uprave do kraja tekuće godine u kojoj su ispunjeni propisani uvjeti (do 31. 12.), a najkasnije petnaest dana po isteku kalendarske godine (do 15. siječnja).

Neovisno o tome je li fizička osoba ušla u sustav poreza na dobit dobrovoljno ili po sili zakona, u sustavu poreza na dobit obvezna je ostati sljedeće tri godine (čl. 29., st. 6. Zakona o porezu na dobit). U opravdanim slučajevima i na temelju pisanog zahtjeva poreznog obveznika taj rok može i biti kraći o čemu Porezna uprava donosi rješenje.

Zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a

Zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a podnosi se na Obrascu P-PDV (čl. 186. st. 11. Pravilnika o PDV-u).

Upis u registar obveznika PDV-a može nastati:

- dobrovoljno
- po sili zakona
- kad obavljaju ili primaju usluge iz zemalja članica EU ili stječu dobra iznad 10.000,00 eura.

Mali porezni obveznik (onaj koji nije u sustavu PDV-a) može i dobrovoljno ući u sustav PDV-a ali samo ako uz oslobođene obavlja i oporezive isporuke, bez obzira na činjenicu što nije prešao propisani prag za ulazak u sustav PDV-a od 40.000,00 eura. Ako želi može podnijeti zahtjev radi upisa u registar obveznika PDV-a, a Porezna uprava će to utvrditi rješenjem. U slučaju dobrovoljnog ulaska u sustav PDV-a propisana je obveza ostanka u sustavu PDV-a u razdoblju od 3 kalendarske godine.

Prag za upis u registar obveznika PDV-a po sili zakona iznosi 40.000,00 eura.

Porezni obveznici koji već jesu u sustavu PDV-a, a do kraja godine ne ostvare isporuke dobara ili usluga u iznosu većem od 40.000,00 eura (bez PDV-a), mogu do 15. siječnja iduće godine podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave zahtjev za brisanje iz registra obveznika PDV-a. Ukoliko obveznici PDV-a do kraja godine ne ostvare isporuke dobara ili usluga preko 40.000,00 eura, ali do 15.1. iduće godine ne predaju zahtjev za izlazak iz sustava, na njih će se primjenjivati odredbe čl. 90. st. 3. Zakona o PDV-u, što znači da ostaju u sustavu PDV-a do isteka roka od 3 kalendarske godine.

Porezni obveznici koji stomatološku djelatnost obavljaju u privatnoj praksi, zdravstvenoj ustanovi ili trgovačkom društvu sa stajališta odredaba propisa o PDV-u mogu biti upisani u registar obveznika PDV-a kao:

- redoviti porezni obveznici (ušli su u PDV sustav zbog oporezivih isporuka iznad propisanog praga od 40.000,00 eura ili dobrovoljno iako nisu ostvarili navedeni prag) i
- porezni obveznici registrirani samo za potrebe PDV-a („mali porezni obveznici“) zbog transakcija s EU i trećim zemljama.

U tuzemnim prometima dobara i usluga, mali porezni obveznici su oslobođeni od plaćanja PDV-a kada isporuke zaračunavaju drugim hrvatskim poreznim obveznicima. Međutim, u određenim poreznim situacijama mali porezni obveznici trebaju preuzeti obvezu plaćanja PDV-a u transakcijama s poreznim obveznicima iz EU i trećih zemalja, a da pritom nemaju pravo na pretporez, nego imaju samo obvezu plaćanja PDV-a.

Malim poreznim obveznikom smatra se, prema čl. 90. st. 1. Zakona o PDV-u, pravna osoba sa sjedištem, stalnom poslovnom jedinicom, odnosno fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu, čija vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini nije bila veća od 40.000,00 € bez PDV-a.

Prema st. 2. čl. 90. Zakona o PDV-u „mali porezni obveznik“ oslobođen je od plaćanja PDV-a na isporuke dobara ili usluga, nema pravo iskazivati PDV na izdanim računima i nema pravo na odbitak pretporeza. To znači da „mali porezni obveznici“ na izlaznim računima neće obračunati PDV te nemaju pravo na pretporez. Zbog toga treba na izlaznom računu staviti napomenu sljedećeg sadržaja: PDV nije obračunan prema čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u.

„Malim poreznim obveznikom“ smatraju se i poduzetnici koji obavljaju oslobođene isporuke u tuzemstvu iz čl. 39. i 40. Zakona o PDV-u (usluge dentalnih tehničara i doktora dentalne medicine i najam stambenih prostorija). Navedeni će se porezni obveznici na izlaznom računu pozvati na oslobođenje iz prethodno navedenih članaka (39. i 40.) samo onda kada će obavljati oslobođene isporuke iz tih članaka. Ako obavljaju neke druge isporuke dobara i usluga koje nisu oslobođene PDV-a, a za koje nisu obveznici PDV-a, jer nisu prešli prag isporuke, trebaju navesti napomenu s pozivom na čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u.

Međutim, kada „ mali porezni obveznici“ obavljaju određene transakcije unutar Europske unije, trebaju najkasnije 15 dana prije početka obavljanja odnosno primanja takvih usluga zatražiti PDV ID broj. Obveza registracije za potrebe PDV-a propisana je čl. 77. Zakona o PDV-u i čl. 150. Pravilnika o PDV-u. Međutim, bez obzira što su od Porezne uprave dobili PDV ID broj i nadalje su „mali porezni obveznici“ nisu u hrvatskom registru obveznika PDV-a, nego se dodjeljivanjem PDV ID broja u prometu dobara i usluga s drugim državama članicama samo „predstavljaju“ kao porezni obveznici u tim prometima. U određenim poreznim situacijama mali porezni obveznici trebaju preuzeti obvezu plaćanja PDV-a u transakcijama s poreznim obveznicima iz EU i trećih zemalja, a da nemaju pravo na pretporez, nego imaju samo obvezu plaćanja PDV-a.

RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKT POSLOVANJA DENTALNIH TROVAČKIH DRUŠTAVA

Trgovačka društva u sustavu poreza na dobit obavljaju djelatnost radi stjecanja dobiti obavezna su ustrojiti računovodstvenu funkciju ili što je najčešće ugovoriti vanjsku uslugu za te poslove. Prema odredbama Zakona o računovodstvu, ako porezni obveznik povjeri obavljanje računovodstvenih poslova drugim pravnim ili fizičkim osobama, porezni obveznik ostaje u potpunosti odgovoran za povjerene poslove, kao i za nesmetano obavljanje nadzora od strane nadzornih tijela.

Stomatološka trgovačka društva trebaju poštovati računovodstvene i porezne propise, kao i druga relevantna područja kao što su pravo trgovačkih društava, trgovačko pravo, radni odnosi, platni promet, ovrha i druga područja koja su blisko povezana s računovodstvenom obradom poslovnih događaja izraženih u knjigovodstvenim ispravama. Ispravna knjiženja temeljna su pretpostavka za financijske izvještaje.

Obveznici poreza na dobiti vode poslovne knjige prema načelu dvojnog knjigovodstva. Sukladno čl. 12. Zakona o računovodstvu poslovne knjige čine dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. U Glavnu knjigu se skupljaju svi financijski podaci prema pravilima koja su definirana računovodstvenim standardima (MSFI/HSFI).

Na temelju podataka u Glavnoj knjizi, sastavljaju se godišnja financijska izvješća (Račun dobiti i gubitka, Bilanca, Bilješke uz financijska izvješća i druga izvješća, te porezna prijava (Obrazac PD s priložima).

Temeljni propis koji uređuje dvojno knjigovodstvo i obvezu sastavljanja financijskih izvještaja je Zakon o računovodstvu (NN 78/15 – 82/23) dalje u tekstu: ZOR. U čl. 4. st. 2. t. 1. i čl. 4. st. 3. ZOR-a navodi se da su odredbe Zakona o računovodstvu dužna primjenjivati trgovačka društva i sve pravne i fizičke osobe obveznici poreza na dobit za svoju cjelokupnu djelatnost. Osim ZOR-a tu je i Opći porezni zakon, Zakon o porezu na dobit, Zakon o PDV-u, te drugi zakoni i provedbeni propisi.

Sukladno čl. 7. st. 2. porezni obveznik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige, te sastavljati financijske izvještaje sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome standarde financijskog izvještavanja te temeljna načela urednog knjigovodstva.

Računovodstvena dokumentacija obuhvaća osobito knjigovodstvene isprave, poslovne knjige i godišnje financijske izvještaje. Sukladno čl. 8. st. 1. ZOR-a knjigovodstvena isprava je svaki interno ili eksterno sastavljen pisani dokument ili elektronički zapis o poslovnom događaju, na temelju kojeg se podaci o poslovnom događaju unose u poslovne knjige.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se knjigovodstvene promjene nastale u određenom izvještajnom razdoblju unose kronološki.

Glavna knjiga sustavna je evidencija svih knjigovodstvenih promjena nastalih na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja u određenom izvještajnom razdoblju u kojoj se ti događaji grupiraju prema njihovoj vrsti, a na temelju unaprijed pripremljenih konta koja, sukladno potrebama poduzetnika, osiguravaju podatke za izradu godišnjih financijskih izvještaja.

Pomoćne knjige koje se odnose na imovinu u materijalnom obliku iskazuju se u količinama i novčanim iznosima. U pomoćne knjige npr. ulaze: analitičko knjigovodstvo dugotrajne imovine, analitičko knjigovodstvo sitnog inventara, evidencija putnih naloga i korištenja službenih automobila, knjige izlaznih računa, knjige ulaznih računa, te ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima ili vlastitim potrebama.

Glavnu knjigu čine dva odvojena dijela, i to: bilančni zapisi i izvanbilančni zapisi.

Trgovačka društva i pravne i fizičke osobe iz članka 4. stavka 3. ZOR-a dužne su sastavljati godišnje financijske izvještaje u obliku, sadržaju i na način propisan ZOR-om i na temelju njega donesenim propisima. Godišnje financijske izvještaje čine: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje.

Kada godišnji financijski izvještaji trgovačkih društva pređu barem dva od sljedeća tri niže navedena kriterija, za iduću godinu postaju obveznici revizije godišnjih financijskih izvještaja.

- iznos ukupne aktive 1.990.842,13 eura
- iznos prihoda 3.981.684,25 eura
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine iznosi najmanje 25.

Trgovačka društva financijske izvještaje sastavljaju sukladno zahtjevima Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, odnosno Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ovisno o tome jesu li kategorizirani kao mikro, mali, srednji ili veliki poduzetnici. Trgovačko društvo obveznik je i javne objave godišnjih financijskih izvještaja.

Na početku poslovanja trgovačko društvo mora popisati svu imovinu i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti u količinama i u novčanom iznosu, a popis treba napraviti i najkasnije s krajem poslovne godine kako bi se uskladilo knjigovodstveno stanje sa stvarnim stanjem.

Trgovačka društva sastavljaju godišnje financijske izvještaje, a to su: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. Iznimno, mali i mikro poduzetnici dužni su sastavljati samo bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje.

RAČUNOVODSTVENO-POREZNI ASPEKT POSLOVANJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Zakon o porezu na dobit u čl. 2. st. 1. navodi ustanove kao obveznike poreza na dobit za ukupnu svoju djelatnost, jer se radi o drugim pravnim osobama koje gospodarsku djelatnost obavljaju samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti.

Budući da su ustanove pravne osobe obveznici poreza na dobit, dužne su primjenjivati odredbe Zakona o računovodstvu jer se u čl. 4. st. 2. t. 1. i čl. 4. st. 3. ZOR-a navodi da su odredbe Zakona o računovodstvu

dužna primjenjivati osim trgovačkih društava i sve pravne i fizičke osobe obveznici poreza na dobit za svoju cjelokupnu djelatnost. Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje financijskih izvještaja nije uređeno Zakonom o ustanovama, već Zakonom o računovodstvu.

Prema odredbama Zakona o računovodstvu, ustanove koje su obveznici poreza na dobit za čitavu svoju djelatnost sukladno propisima kojima se uređuju porezi, vode računovodstvo, sastavljaju i predaju financijske izvještaje sukladno Zakonu o računovodstvu, odnosno vode poduzetničko računovodstvo temeljeno na računovodstvenim standardima, osim odredbi kojima se uređuje konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja (članak 23.), revizija godišnjih financijskih izvještaja (članak 20.), godišnje izvješće (članak 21.) i javna objava (članak 30.).

Ustanove vode poslovne knjige kao i trgovačka društva prema načelu dvojnog knjigovodstva. Obavezne su voditi dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne knjige, a financijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, odnosno Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ovisno o tome jesu li kategorizirane kao mikro, mali, srednji ili veliki poduzetnici. Ustanove nisu obveznik javne objave.

OBVEZA IZDAVANJA I ELEMENTI RAČUNA DOKTORA DENTALNE MEDICINE I DENTALNIH TEHNIČARA

Za obavljene usluge doktori dentalne medicine i dentalni tehničari obvezni su korisnicima usluga izdati račun. Račun je knjigovodstvena isprava kojom se dokazuje nastanak poslovnog događaja. Izdaje se najmanje u dva primjerka, od kojih se jedan uručuje kupcu, a drugi služi izdavatelju za knjiženje u poslovnim knjigama.

Za stomatološke usluge koje se pružaju fizičkim osobama i najčešće naplaćuju u gotovini, obvezni elementi računa utvrđeni su čl. 63. Općega poreznog zakona (NN 115/16 – 114/22). Međutim, posebne odredbe o sadržaju računa za promete koji su naplaćeni u gotovini, propisane su i Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 133/12 – 114/23). Za potrebe provedbe postupka fiskalizacije izdavanja računa, osim podataka propisanih posebnim propisima, račun koji se izdaje kupcu mora sadržavati podatke iz čl. 9. Zakona o fiskalizaciji. Kako je riječ o isporukama dobara i usluga doktora dentalne medicine i dentalnih tehničara, a čije su usluge oslobođene oporezivanja, na računu je potrebno staviti napomenu: Oslobođeno plaćanja PDV-a prema čl. 39. st. 1. t. e) Zakona o PDV-u.

Izdani računi obveznika fiskalizacije moraju uvažavati zakonske odredbe koje se odnose na izdavanje računa prema Općem poreznom zakonu, Zakonu o fiskalizaciji i Zakonu o PDV-u.

Obveznici fiskalizacije, ovisno o veličini, mogu odrediti blagajnički maksimum najviše do svota koje su propisane Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 1/24).

Sukladno izmijenjenom čl. 41.f. st. 2. Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 146/12.– 1/24), propisane su najviše svote blagajničkoG maksimuma prema veličini poreznog obveznika i to:

- za mikro subjekte i fizičke osobe (privatne prakse) do 2.000,00 €
- za male subjekte do 7.000,00 €
- za srednje subjekte do 12.000,00 € i
- za subjekte koji prelaze mjerila koja određuju malo gospodarstvo do 15.000,00 €.

Obveznici fiskalizacije, sukladno Zakonu o fiskalizaciji obvezni su internim aktom (Odlukom) utvrditi visinu blagajničkog maksimuma prema svojim potrebama za gotovim novcem u redovnom poslovanju kao i gore navedenim zakonskim okvirima.

Blagajnički maksimum je najveća svota gotova novca koja se može nalaziti u blagajni na kraju radnog dana. U svotu blagajničkog maksimuma, u skladu s čl. 28. st. 4. Zakona o fiskalizaciji, ne uključuje se nagrada za dobro obavljenju uslugu (napojnica).

Gotov novac primljen tijekom dana, iznad visine blagajničkog maksimuma, obavezno se mora uplatiti na račun otvoren kod banke isti, a najkasnije slijedeći radni dan.

Članak 41.f Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom propisuje da su doktori dentalne medicine i dentalni tehničari koji obavljaju djelatnost u okviru privatne prakse, zdravstvenoga trgovačkog društva ili zdravstvene ustanove, kao obveznici fiskalizacije obvezni:

- internim aktom odrediti visinu blagajničkog maksimuma do 2.000,00 eura (ako se radi o mikro subjektu s manje od 10 zaposlenih ili fizičkoj osobi)
- kada utvrde da se na kraju radnog dana u blagajni nalazi veća svota gotova novca u odnosu na svotu utvrđenu blagajničkim maksimumom, taj dan, a najkasnije sljedećega radnog rada svotu iznad blagajničkog maksimuma uplatiti na račun u banci
- za nabavu proizvoda i usluga obaviti plaćanja gotovim novcem do svote od 700,00 eura po jednom računu drugom obvezniku fiskalizacije.

Poslovanje gotovinom između obveznika fiskalizacije uređeno je odredbama Općega poreznog zakona, Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom i Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom.

Plaćanja između obveznika fiskalizacije mogu se obavljati gotovinom (izravnim predajom novca), odnosno uplatom gotovog novca na transakcijski račun i isplatom s računa, prema čl. 28. st. 3. Zakona o fiskalizaciji, do svote od 700,00 eura po jednom računu. Međutim, obveznicima fiskalizacije nije dopušteno plaćanje gotovim novcem i zadržavanje gotova novca u blagajni niti do visine blagajničkog maksimuma ako na računu u banci postoje evidentirane neizvršene obveze za plaćanje. Tada je obveznik fiskalizacije obavezan primljeni gotov novac uplatiti na svoj račun za redovito poslovanje odmah, a najkasnije sljedeći radni dan, radi namirenja svojih dugovanja.

Kada je riječ o naplatama i isplata fizičkim osobama i građanima, najviše dopuštene svote određuje Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma (NN 108/17 – 151/22), u skladu s kojim pravna i fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost u Republici Hrvatskoj ne smije primiti naplatu ili obaviti plaćanje u gotovini u vrijednosti od 10.000,00 € i većoj od navedenog iznosa. Navedeno se ograničenje primjenjuje također ako se naplata ili plaćanje obavlja u više međusobno očigledno povezanih transakcija u vrijednosti od 10.000,00 € i većoj.

OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI SA STAJALIŠTA PDV-A

Usluge i isporuke dobara doktora dentalne medicine i dentalnih tehničara koji se bave zdravstvenom djelatnošću kao slobodnim zanimanjem u okviru privatne prakse, u okviru zdravstvenog trgovačkog društva ili ustanove, smatraju se isporukama od javnog interesa i oslobođene su od plaćanja PDV-a, a prema čl. 39. Zakona o PDV-u i čl. 53. Pravilnika o PDV-u.

Sukladno čl. 39. st. 1. t. e) Zakona o PDV-u te čl. 53. Pravilnika o PDV-u, od obveze obračunavanja PDV-a, ali bez prava na odbitak pretporeza, oslobođene su:

- usluge što ih obavljaju dentalni tehničari i doktori dentalne medicine
- isporuke zubnih / protetskih nadomjestaka koje isporučuju dentalni tehničari i doktori
- dentalne medicine.

Porezno oslobođenje bez prava na odbitak pretporeza znači da doktori dentalne medicine prilikom ispostavljanja računa za obavljene zdravstvene usluge svojim pacijentima ne obračunavaju PDV. Međutim, pri nabavi dobara (potrošnog materijala, lijekova, medicinskog pribora, materijala za čišćenje, osnovnih sredstava za obavljanje djelatnosti i sitnog inventara) odnosno nabavi usluga (dentalnih tehničara, ako se oni ne nalaze u sklopu stomatološke ordinacije, servisiranja uređaja i sl.), nemaju pravo na odbitak pretporeza po ulaznim računima koje su im zaračunali njihovi dobavljači. Pretporez kod nabave ne može se odbiti pa pretporez ulazi u trošak poslovanja.

Međutim, ako privatna praksa, ustanova ili zdravstveno trgovačko društvo dijelom obavlja oslobođene, a dijelom oporezive isporuke, tada ostvaruje pravo na odbitak pretporeza u dijelu koji se odnosi na oporezive isporuke. U tom je slučaju u knjigovodstvenoj evidenciji potrebno osigurati podatke o pretporezu koji se odnosi na oporezive i oslobođene isporuke dobara i usluga.

Isporuka stomatoloških implantata uz istodobno pružanje stomatoloških usluga u okviru privatne prakse kao i u zdravstvenim trgovačkim društvima i ustanovama, smatra se jedinstvenom uslugom koja je oslobođena od plaćanja PDV-a.

Porezni položaj usluga dentalnih tehničara izjednačen je s poreznim statusom usluga koje pružaju doktori dentalne medicine, iz čega proizlaze i temeljna porezna pravila koja se odnose na obavljanje njihove djelatnosti, a to su:

- doktori dentalne medicine i dentalni tehničari obavljaju usluge od javnog interesa te se ne mogu prijaviti u registar obveznika PDV-a jer se ne smatraju poduzetnicima u sustavu PDV-a
- na svoje izlazne isporuke ne zaračunavaju PDV jer obavljaju usluge oslobođene PDV-a
- PDV sadržan u nabavnoj cijeni dobara i usluga potrebnih za obavljanje djelatnosti ne mogu se odbiti kao pretporez, već je nabavna cijena zajedno s PDV-om trošak nabave.

Međutim, ako porezni obveznik uz oslobođene isporuke iz čl. 39. (zdravstvene usluge) i čl. 40. (najam za stambene potrebe) Zakona o PDV-u, obavlja i oporezive isporuke dobara i usluga (npr. ostvaruje prihode od: zakupa poslovnog prostora, najma stanova radi povremenog boravka u turističke i poslovne svrhe, najma zajedničkih garaža, estetskih usluga koje nisu povezane s zdravljem i sl., tada te isporuke podliježu oporezivanju PDV-om kada u tijeku godine pređu prag od 40.000,00 eura, pa se takvi porezni obveznici trebaju upisati u sustav PDV-a

po sili zakona. Za oporezive usluge mogu ući i dobrovoljno u sustav PDV-a iako nisu prešli prag od 40.000,00 eura, ako imaju interes.

Zbog istodobnog obavljanja oslobođenih usluga po kojima je isključen odbitak pretporeza te oporezivih isporuka po kojima je dopušten odbitak pretporeza, svotu pretporeza iz ulaznih računa treba podijeliti na dio koji se može odbiti i na dio koji se ne može odbiti. Zbog toga se ulazni računi trebaju podijeliti na:

- račune za potrebe oslobođenih isporuka - za koje nije dopušten odbitak pretporeza
- račune za potrebe oporezivih isporuka - za koje je dopušten odbitak pretporeza u cijelosti
- račune za potrebe oslobođenih i oporezivih isporuka - za koje treba utvrditi % za podjelu pretporeza (pro-ratu).

Iako je većina usluga koje obavljaju doktori dentalne medicine oslobođena PDV-a, neke usluge mogu biti oporezive PDV-om i to u slučaju kada od obavljanja tih usluga prelaze propisani prag od 40.000,00 eura. To bi bile zdravstvene usluge estetske prirode koje nisu povezane s zdravljem već ljepšim izgledom.

Međutim i kod usluga estetskih zahvata može se raditi o oporezivim i o oslobođenim uslugama. Kada su estetske usluge u vezi s liječenjem i zaštitom zdravlja, radi se o uslugama koje su oslobođene PDV-a, a ako su usluge estetskih zahvata s ciljem ljepšeg izgleda pacijenata, radi se o oporezivim isporukama.

U situacijama kada zdravstvene privatne prakse, ustanove i trgovačka društva obavljaju transakcije s EU-om, trebaju se kao mali porezni obveznici koji nisu u sustavu PDV-a, registrirati za potrebe PDV-a i zatražiti PDV identifikacijski broj u sljedećim slučajevima:

- kada nabavljaju dobra iz drugih država članica EU-a, ako u tekućoj kalendarskoj godini vrijednost dobara koja stječu prelazi svotu od 10.000,00 eura, koji je propisan kao prag stjecanja i
- kada obavljaju ili se koriste uslugama iz drugih država članica EU, bez obzira na vrijednost usluga jer se na usluge se ne primjenjuje prag stjecanja kao kod dobara

To znači da se dentalni tehničari i doktori dentalne medicine koji inače nisu obveznici PDV-a, moraju registrirati za potrebe PDV-a ako su primatelji usluga od poreznih obveznika zemalja članica EU, te ako vrijednost dobara koje stječu u tekućoj godini prelazi prag stjecanja od 10.000,00 eura.

Na osnovi dodijeljenog PDV ID broja, dobavljač iz druge države članice EU-a neće zaračunati PDV svoje države članice, nego će primjenom mehanizma „reverse charge“ prenijeti poreznu obvezu na primatelja, koji će si sam obračunati i platiti hrvatski PDV na obavljeno stjecanje bez prava na odbitak pretporeza.

HRVATSKA KOMORA DENTALNE MEDICINE

Kurelčeva 3/II, Zagreb
Telefon: +385 1 4886 710
Fax: +385 1 4816 540
E-mail: hkdm@hkdm.hr
www.hkdm.hr